

4/2007

DK

UDLÆNDINGESERVICE

**Familieret og verifikation af dokumenter samt
behandlingsmuligheder m.m.
i den Demokratiske Republik Congo (DRC)**

Rapport fra dansk-norsk fact-finding mission til Kinshasa, DRC

9. – 24. januar 2007

København, marts 2007

Udlændingesservice

Ryesgade 53

2100 København Ø

Telefon: 35 36 66 00

Hjemmeside: www.nyidanmark.dk

E-mail: us@us.dk

Indholdsfortegnelse

Baggrund for missionen	3
1. Indledning	4
2. Fødsel og død	6
2.1. Fødselsregistrering	6
2.2. Senregistrering af fødsel	7
2.3. Registrering af dødsfald	7
3. Ægteskab og skilsmisse	8
3.1. Ægteskabsindgåelse	8
3.2. Ægteskab ved stedfortræder	9
3.3. Ægteskabsindgåelse med udenlandsk statsborger og mulighed for ophold i DRC	9
3.4. Skilsmisse.....	10
4. Forældremyndighed	11
4.1. Forældremyndighed over børn født uden for ægteskab	12
4.2. Forældremyndighed ved skilsmisse	12
4.3. Skilsmisseprocedurer og forældremyndighed i henhold til sædvaneret	13
4.4. Overdragelse af forældremyndighed.....	13
4.5. Anerkendelse af faderskab	14
5. Adoption	15
5.1. Adoption af børn under 15 år	15
5.2. Adoption af børn over 15 år	15
6. Verifikation af dokumenter	17
6.1. Verifikation hos myndigheder	17
6.2. Verifikation hos fortrolige juridiske kilder	19
7. Identitetspapirer til flygtninge og internt fordrevne i DRC	20
8. Behandlingsmuligheder	21
8.1. Tuberkulose.....	21
8.2. HIV/AIDS	21
8.3. Diabetes.....	22

8.3.1. Diabetes type 1.....	23
8.3.2. Diabetes type 2.....	23
Konsulterede myndigheder og personer	24
Bilag: Kort over DRC	25

Baggrund for missionen

I forlængelse af det samarbejde som Dokumentations- og Projektkontoret, Udlændingesservice, København og Landinfo, Oslo har haft om blandt andet fact-finding missioner, besluttede de to dokumentationsenheder i sommeren 2006 at gennemføre en fælles fact-finding mission til Kinshasa, den Demokratiske Republik Congo (DRC).

Formålet med mission var dels at indhente oplysninger om familieret og verifikation af dokumenter samt behandlingsmuligheder m.m. og dels at indhente oplysninger om en række menneskerettighedsforhold i Kinshasa, DRC.

Første del af missionen vedrørende familieretlige forhold blev alene gennemført med deltagelse af repræsentanter for Dokumentations- og Projektkontoret og Landinfo. Anden del af missionen vedrørende menneskeretsforhold blev tillige gennemført med deltagelse af en repræsentant for henholdsvis Dansk Flygtningehjælp og Utlændingsnemda. Oplysningerne fra anden del af missionen er afrapporteret i en særskilt rapport.

Delegationen til Kinshasa vedrørende de familieretlige forhold bestod af Grethe Neufeld, landerådgiver, Landinfo, og Jens Weise Olesen, specialkonsulent, Dokumentations- og Projektkontoret. Hele missionen blev gennemført i perioden fra den 9. til den 24. januar 2007.

Forud for missionen blev Flygtningenævnet, Rigspolitiet, Udlændingeafdelingen og Udenrigsministeriet i Danmark samt Utlændingsdirektoratet og Utlændingsnemda i Norge anmodet om at fremkomme med eventuelle kommentarer og forslag til delegationens undersøgelser. De indkomne forslag er blevet indarbejdet i delegationens kommissorium.

Medlemmerne af Referencegruppen om indhentelse af baggrundsoplysninger til asylsager er tillige blevet orienteret om missionen til Kinshasa, DRC og tilbudt at komme med eventuelle forslag til delegationens undersøgelser. Referencegruppen havde ingen forslag til supplerende undersøgelser.

Delegationen har forud for og under selve missionen modtaget assistance af den tyske ambassade i Kinshasa. Den norske ambassade i Luanda, og den danske ambassade i Pretoria har rådgivet delegationen om de aktuelle sikkerhedsforhold i Kinshasa. Endelig har Norges konsul i Kinshasa rådgivet delegationen og ydet den assistance under missionen.

Det skal imidlertid understreges, at det alene er Udlændingesservice og Landinfo, der har ansvaret for oplysningerne i nærværende rapport. Rapporten har ikke til hensigt at give en udtømmende fremstilling af samtlige de forhold, der vedrører den congolesiske familieret. De indeholdte oplysninger er alene de, som skønnes af betydning for behandlingen af ansøgninger om familiesammenføring i henholdsvis Danmark og Norge.

Rapporten er udarbejdet af Grethe Neufeld og Jens Weise Olesen. Rapporten er skrevet delvist på dansk og norsk, således at rapportens oplysninger vedrørende familieret og verifikation m.m. er skrevet på dansk, og oplysningerne vedrørende behandlingsmuligheder er skrevet på norsk.

1. Indledning

På vegne af delegationen formidlede den tyske ambassade i Kinshasa kontakt til advokaten Médard Palankoy Lakwas, Kinshasa, der yder advokatbistand til denne ambassade.

Palankoy Lakwas forklarede, at det er den congolesiske familielovgivning, *Code de la famille*, lov nummer 87-010 af 1. august 1987, der regulerer forhold i DRC vedrørende fødsel, død, ægteskab, skilsmisse, forældremyndighed og adoption.

Code de la famille indeholder fire bøger. Anden bog i *Code de la famille* regulerer forhold vedrørende registrering af fødsel og dødsfald. Tredje bog i *Code de la famille* regulerer forhold vedrørende ægteskab, skilsmisse, forældremyndighed og adoption.

Palankoy Lakwas forklarede, at *Code de la famille* er under revision, men at det congolesiske parlament endnu ikke har vedtaget ændringer af loven.

Brigitte Nsensele wa Nsensele, Présidente du Tribunal, Tribunal de Paix de Kinshasa/Gombe, forklarede, at der i alt findes otte *Tribunal de Paix* i Kinshasa og et *Tribunal de Paix* i hvert af DRC's 129 territorier. Imidlertid oplyste Jean Charles Para, Chef de Mission, Advocat sans Frontières (ASF), Kinshasa, at der er mange steder i DRC, hvor der i flere år ikke har været fungerende domstole.¹

Palankoy Lakwas forklarede, at dokumentation for fødsel, det vil sige *Acte de Naissance* (fødselsattest), dødsfald, det vil sige *Acte de Décès* (dødsattest) og indgåelse af ægteskab, det vil sige *Acte de Mariage* (ægteskabsattest) fås på *l'Etat Civil*, hvilket er kommunekontoret i ansøgers hjemområde.

Dokumentation for skilsmisse, forældremyndighed og adoption fås kun hos domstolen *Tribunal de Paix*. Domstolsafgørelser, kaldet *Jugement Déclaratif* eller *Jugement Supplétif* udstedes af domstolen *Tribunal de Grande Instance* eller af *Tribunal de Paix*. Et *Jugement* udstedt af *Tribunal de Grande Instance* er en forudsætning for, at en person kan foretage en senregistrering af en fødsel, et dødsfald eller et ægteskab.

Jean-Pierre Ilaka Kampusu, Avocat, Professeur Assistant, Faculté de Droit, Université de Kinshasa, forklarede, at det er vigtigt, at man ikke blot ser på selve *Code de la famille*, men også ser på, hvorledes denne lovgivning implementeres.

Ilaka Kampusu forklarede videre, at der er forskel på, hvorledes familielovgivning fungerer i Europa og i DRC. I de europæiske lande er der tale om en enhedslovgivning, som også fungerer i praksis. I DRC har man i realiteten to love: en nedskreven lov og en traditionel lov (sædvaneretten), som ikke er nedskrevet. Sædvaneretten er den lov, der finder anvendelse hos langt størstedelen af befolkningen i DRC. Imidlertid vil der ofte opstå praktiske konflikter mellem den del af befolkningen, der benytter sig af sædvaneretten, og den del, der benytter sig af den nedskrevne lov,

¹ Para oplyste, at ASF har etableret mobile domstole i DRC, hvor alle elementer i en domstol transporteres til et givet område. De mobile domstole befinder sig gerne i et område i to til tre måneder. Para forklarede videre, at det er praksis, at domstolen vender tilbage efter en periode på et par måneder for at sikre sig, at dommene er blevet efterlevet. Dette system fungerer efter hensigten og tusinder af mennesker møder gerne op til disse begivenheder.

idet disse to systemer ikke er tilpasset hinanden. I mange civile retssager må en advokat således tage sædvaneretten i betragtning, men dette kolliderer mange gange med *Code de la famille*, som ikke tager sædvaneretten i betragtning. Ilaka Kampusu er selv underviser i jura ved universitetet i Kinshasa og må ofte tage højde for dette forhold.

2. Fødsel og død

Palankoy Lakwas forklarede, at registrering af fødsel og dødsfald skal finde sted senest 30 dage efter begivenheden indtraf. Registreringen finder sted på *l'Etat Civil*. Det er først med registreringen på *l'Etat Civil*, at denne har juridisk gyldighed. Såfremt registreringen finder sted efter mere end 30 dage, har den ingen juridisk gyldighed og kan alene betragtes som en simpel oplysning. Imidlertid vil en juridisk gyldig registrering alligevel kunne finde sted efter de 30 dage på *l'Etat Civil*, såfremt domstolen *Tribunal de Grande Instance* udsteder et *Jugement Déclaratif* eller *Jugement Supplétif*. Nsensele wa Nsensele tilføjede, at forældrene selv må henvende sig til *Tribunal de Grande Instance* for at få udstedt et *Jugement*.

2.1. Fødselsregistrering

Palankoy Lakwas forklarede, at ifølge *Code de la famille*, artikel 116, skal enhver fødsel i DRC registreres på *l'Etat Civil* i det område, hvor barnets fader eller moder bor. Registreringen skal finde sted senest 30 dage efter fødslen og foretages af en registrator på *l'Etat Civil*.

Palankoy Lakwas oplyste, at såfremt et barns forældre begge er døde, kan et nært beslægtet familiemedlem, for eksempel en onkel, en kusine, en tante eller en fætter foretage fødselsregistreringen. Såfremt samtlige øvrige familiemedlemmer er døde kan eventuelle vidner til en fødsel foretage registreringen.

Fødselsregistreringen bevidnes med udstedelsen af en fødselsattest kaldet *Acte de Naissance*, som udfærdiges af registrator på *l'Etat Civil*, som også optegner fødslen i et fødselsregister.

Palankoy Lakwas understregede, at *Certificat de Naissance* ikke er en officiel dokumentation for en fødsel. Det er alene fødselsattesten *Acte de Naissance*, der er retsgyldig dokumentation og en sådan udstedes altså først når fødslen er blevet registreret på *l'Etat Civil*.

Palankoy Lakwas forklarede, at datoen for en fødsel vil, for så vidt det er muligt at fastslå, fremgå af *Acte de Naissance*, ligesom stedet for fødslen, barnets køn og navn også vil fremgå af attesten. Desuden vil forældrenes navne, alder, erhverv og bopæl fremgå af *Acte de Naissance*.

Vedrørende omfanget af fødselsregistreringer forklarede Palankoy Lakwas, at det er særdeles vanskeligt at udtale sig om hvor stor en del af befolkningen, der registrerer fødsler. Palankoy Lakwas forklarede, at DRC er et meget stort og usammenhængende land, men han vurderede, at omkring en tredjedel af alle fødsler registreres i DRC. Ilaka Kampusu bekræftede, at kun omkring en tredjedel af alle fødsler registreres i DRC.

Palankoy Lakwas tilføjede, at antallet af registreringer er stigende, idet stadig flere forældre bliver opmærksomme på de fordele, som en registrering kan have for et barn senere i livet. Det er desuden et krav, at et barn skal være fødselsregistreret, førend det kan påbegynde skolen. Prisen for at foretage en fødselsregistrering er cirka 2.000 congolesiske franc, hvilket svarer til lidt under fem US\$. Denne afgift er imidlertid høj nok til at afholde mange forældre fra at foretage en fødselsregistrering.

Nsensele wa Nsensele bekræftede i det hele Palankoy Lakwas' oplysninger vedrørende fødselsregistrering.

2.2. Senregistrering af fødsel

Palankoy Lakwas forklarede, at såfremt en registrering først finder sted på *l'Etat Civil* efter de 30 dage, som loven foreskriver, er der tale om en senregistrering. I realiteten er der således ikke nogen tidsmæssig begrænsning for, hvornår en registrering af en fødsel kan finde sted. Dette betyder i praksis, at en fødselsregistrering kan finde sted på et hvilket som helst tidspunkt i en persons liv. Såfremt det er en mindreårig person, der skal fødselsregistreres, er det barnets forældre, der tager initiativ til registreringen, men er der tale om registrering af en myndig person over 18 år, vil vedkommende selv kunne få foretaget registreringen. Palankoy Lakwas gjorde opmærksom på, at det ikke er strafbart at forsømme fødselsregistreringen inden for de foreskrevne 30 dage.

Dersom forældrene ikke har foretaget en fødselsregistrering af deres barn inden for de foreskrevne 30 dage, kan domstolen *Tribunal de Grande Instance* give tilladelse til, at forældrene alligevel kan få deres barn behørigt registreret hos *l'Etat Civil*. *Tribunal de Grande Instance* vil i den forbindelse udstede en afgørelse kaldet *Jugement Déclaratif* eller *Jugement Supplétif*, som er baseret på vidneudsagn eller eventuelt på et *Certificat de Naissance*, hvilket er den attest, som det hospital, hvor fødslen fandt sted, udsteder.

Nsensele wa Nsensele bekræftede Palankoy Lakwas' oplysninger om senregistrering af fødsel.

2.3. Registrering af dødsfald

Palankoy Lakwas oplyste, at ethvert dødsfald i DRC skal registreres på *l'Etat Civil* i det område, hvor dødsfaldet fandt sted. *L'Etat Civil* vil herefter udfærdige en dødsattest kaldet *Acte de Décès*.

Det nøjagtige tidspunkt for dødsfaldet vil, så vidt det er muligt at fastslå, fremgå af *Acte de Décès*. Endvidere vil den afdødes navn, bopæl og erhverv, samt stedet, hvor den afdøde afgik ved døden, fremgå af attesten, ligesom navnene på den afdødes forældre og disses bopæl normalt også vil fremgå af attesten. *Acte de Décès* vil endelig indeholde navne på vidner til dødsfaldet, og endelig vil attesten være underskrevet af *l'Etat Civil*'s registrator.

Ilaka Kampusu forklarede, at registrering af dødsfald alene finder sted, såfremt de efterladte har en egeninteresse i, at dette sker. Det kan for eksempel være tilfældet, såfremt der er mulighed for, at den afdødes arbejdsplads skal yde en pension til de efterladte for eksempel til en efterladt ægtefælle eller i arvespørgsmål. Tidsgrænsen for en rettidig registrering er 30 dage, men en senregistrering kan finde sted, såfremt der foreligger et *Jugement Suppletif* eller *Jugement Déclaratif* fra en domstol.

3. Ægteskab og skilsmisse

Palankoy Lakwas oplyste, at tredje bog i *Code de la famille* regulerer forhold vedrørende ægteskab og skilsmisse.

Ilaka Kampusu oplyste, at det stort set alene er personer, der har en vis grad af uddannelse eller i det mindste kan læse og skrive, der registrerer deres ægteskab. Det store flertal af ægtepar i DRC registrerer aldrig deres ægteskab.

3.1. Ægteskabsindgåelse

Palankoy Lakwas forklarede, at ægteskabsindgåelser i DRC kun kan finde sted, såfremt ingen af parterne allerede er bundet af et allerede registreret ægteskab. Enhver ægteskabsindgåelse skal registreres af en registrator på *l'Etat Civil* for at være retsgyldig. Registrator udsteder herefter en ægteskabsattest kaldet *Acte de Mariage*. Registreringen skal finde sted i det område, hvor en af ægtefællerne har sin bopæl. Imidlertid er der mulighed for, at registreringen kan finde sted på en anden lokalitet. Dette kan dog kun ske, såfremt en dommer ved *Tribunal de Paix* giver tilladelse hertil.

Palankoy Lakwas forklarede, at et ægteskab skal registreres senest 30 dage efter ægteskabsindgåelsen har fundet sted. Selve registreringen finder sted ved, at ægtefællerne møder frem på *l'Etat Civil* og får deres ægteskab registreret. Herefter vil *l'Etat Civil* straks udstede en *Acte de Mariage*.

Ved registreringen af ægteskabet skal registratoren på *l'Etat Civil* indføre ægteskabet i *l'Etat Civil*'s ægteskabsregister. *Acte de Mariage* indeholder oplysninger om navnene på ægtefællerne, deres erhverv, fødselsdatoer og fødselssted samt oplysninger om ægtefællernes forældres bopæl, navnene på vidner og ægtefællernes tidligere civilstatus. Desuden er der oplysninger om brudeprisen og eventuelt andre oplysninger om ægteskabsaftalen.

Palankoy Lakwas og Ilaka Kampusu forklarede, at der findes to alment forekommende former for ægteskabsindgåelser i DRC, det vil sige traditionelle ægteskabsindgåelser og borgerlige vielser. Palankoy Lakwas tilføjede, at forskellige former for religiøse vielser finder sted i DRC. Imidlertid er ethvert ægteskab først retsgyldigt, når det er blevet registreret af en registrator på *l'Etat Civil*.

Nsensele wa Nsensele bekræftede, at der findes de nævnte former for vielser og forklarede, at i forbindelse med indgåelsen af det traditionelle ægteskab skal brudgommen betale en brudepris til brudens familie. Nsensele wa Nsensele understregede, at ægteskabet først er retsgyldigt når registreringen på *l'Etat Civil* har fundet sted, uanset hvilken type ægteskabsceremoni der er blevet afholdt.

Palankoy Lakwas forklarede, at minimumsalderen i DRC for at blive gift er 18 år for mænd og 15 år for kvinder. Det er en forudsætning for en gyldig ægteskabsindgåelse, at begge parter indvilliger i at indgå ægteskab. Der er fremsat lovforslag om, at minimumsalderen for den kvindelige part skal hæves til 18 år, men loven er endnu ikke vedtaget.

Ilaka Kampusu bekræftede, at myndighedsalderen er 18 år i DRC. I henhold til loven er en kvinde i den seksuelle lavalder når hun er under 14 år gammel, og der er tale om seksuelt misbrug, såfremt en mand har samleje med en pige under 14 år. I landområderne i DRC er virkeligheden imidlertid en anden, idet den seksuelle lavalder i praksis her er lavere end de 14 år. Endvidere giftes mange piger allerede bort, når de kun er 12-13 år gamle. Ilaka Kampusu bekræftede, at der er fremsat lovforslag om, at forhøje minimumsalderen for kvinder, der kan indgå ægteskab fra 15 til 18 år. Imidlertid er loven ikke blevet vedtaget endnu og Ilaka Kampusu kunne ikke oplyse noget om, hvorvidt eller hvornår loven eventuelt vil blive vedtaget.

Ilaka Kampusu forklarede videre, at det ifølge loven er muligt for en dreng helt ned til 16 år at gifte sig. Dette kan finde sted, såfremt han har gjort en pige gravid, også selvom denne pige kun er 12-13 år gammel. Et sådant ægteskab kan registreres på *l'Etat Civil*.

3.2. Ægteskab ved stedfortræder

Palankoy Lakwas forklarede, at ægteskab ved stedfortræder kan finde sted i visse tilfælde. For eksempel kan et ægteskab ved stedfortræder finde sted, såfremt en af parterne opholder sig i udlandet som flygtning og derfor ikke kan indrejse i DRC.

Palankoy Lakwas understregede, at ægteskabsindgåelse ved stedfortræder alene kan registreres hos *l'Etat Civil*, såfremt der findes et *Jugement* om dette fra *Tribunal de Paix*. Selve ægteskabet er således først retsgyldigt, når det er blevet registreret hos *l'Etat Civil*. Repræsentanten for den fraværende ægtefælle og den af ægtefællerne, der opholder sig i DRC, skal være til stede ved registreringen hos *l'Etat Civil*, og stedfortræderen skal tillige underskrive *Acte de Mariage* på vegne af den fraværende ægtefælle.

Nsensele wa Nsensele forklarede, at stedfortræderægteskab er lovligt i henhold til *Code de la famille*'s artikel 351, 2. del. Der skal imidlertid foreligge særlige grunde til dette, for eksempel at en ægtefælles arbejde hindrer tilstedeværelsen. Sygdom eller såfremt vedkommende opholder sig som flygtning i udlandet er også legal grunde til at et stedfortræderægteskab kan indgås. Det afgørende for indgåelsen af et ægteskab ved stedfortræder er, at der foreligger et *Jugement* fra *Tribunal de Paix* forud for ægteskabsindgåelsen. Det vil altid fremgå af ægteskabsattesten *Acte de Mariage* hvem der repræsenterede den fraværende part, ligesom det vil fremgå af attesten, at *Tribunal de Paix* har udstedt et *Jugement* vedrørende ægteskabsindgåelsen.

Ilaka Kampusu bekræftede, at en congolesisk flygtning i udlandet kan indgå ægteskab ved stedfortræder i DRC. Dette giver loven mulighed for, og det finder også sted i praksis. En flygtning er et politisk forhold, og et ægteskab er et civilt anliggende, der ikke har noget at gøre med politiske forhold. Det vil i øvrigt aldrig fremgå af *Tribunal de Paix*'s *Jugement*, at et stedfortræderægteskab involverer en person, der opholder sig som flygtning i udlandet. *Tribunal de Paix* vil som regel blot konstatere, at en ægtefælle opholder sig udlandet på grund af vedkommendes erhverv.

3.3. Ægteskabsindgåelse med udenlandsk statsborger og mulighed for ophold i DRC

Ilaka Kampusu oplyste, at enhver udlænding har ret til at tage ophold i DRC på grundlag af indgået ægteskab med en congolesisk statsborger, uanset om den udenlandske statsborger er en kvinde eller en mand.

Såfremt et sådant ægteskab er indgået i udlandet, skal det legaliseres i DRC. En sådan legalisering kaldes et *exequateur*, hvilket er den proces, der må finde sted, for at et udenlandsk dokument kan legaliseres i DRC. Alle relevante akter, der er udstedt i udlandet i forbindelse med ægteskabsindgåelsen skal legaliseres i DRC. Disse dokumenter skal alle forelægges for det congolesiske udenrigsministerium, der i ægteskabssager vil henvise sagen til et *Tribunal de Paix*. Ilaka Kampusu tilføjede, at det i udlandet indgåede ægteskab skal legaliseres i det pågældende land, førend sagen kan forelægges det congolesiske udenrigsministerium.

3.4. Skilsmisse

Palankoy Lakwas forklarede, at skilsmisser i DRC er et domstolsanliggende. Det er således domstolen *Tribunal de Paix*, der afsiger afgørelser i skilsmissesager. En skilsmisse kan finde sted på begæring af den ene af parterne i et ægteskab. Grundlaget for en skilsmisse er til stede, når der er så alvorlige konflikter i ægteskabet, at det ikke længere står til at redde.

En unilateral adskillelse af ægtefæller af en varighed på tre år eller mere kan anses som begrundelse for, at et ægteskab ikke kan opretholdes. En skilsmisse er en beslutning, der alene kan tages af ægtefællerne.

Den ægtefælle, der anmoder om skilsmisse, skal fremlægge en skriftlig anmodning herom til præsidenten for *Tribunal de Paix* i det område, hvor den anden ægtefælle har sin bopæl.

Enhver skilsmisseprocedure indledes med forsoningsforsøg eller forhandling med henblik på, at forsøge at genforene ægtefællerne. Når det bliver fastslået, at forsoning ikke kan finde sted, bliver der fastsat en dato for en behandling af skilsmissesagen ved *Tribunal de Paix*.

Skilsmissen er gyldig fra den dag, hvor *Tribunal de Paix* fastslår, at der ikke er flere apelmuligheder vedrørende fordelingen af ægtefællernes materielle ejendele.

En skilsmisse opløser ægteskabet og afslutter ægtefællernes gensidige forpligtelser og deres ægteskabsaftale. Herefter er hver af de tidligere ægtefæller fritstillet til eventuelt at indgå et nyt ægteskab.

Palankoy Lakwas forklarede, at kun i visse tilfælde vil *Tribunal de Paix* kunne dispensere fra kravet om, at begge parter møder for domstolen. Det vil være tilfældet, såfremt der er gyldige grunde til, at en person ikke kan møde op, for eksempel hvis vedkommende er psykisk handicappet, syg eller på anden måde forhindret. Er dette tilfældet vil det fremgå af *Tribunal de Paix*' afgørelse.

4. Forældremyndighed

Palankoy Lakwas oplyste, at tredje bog i *Code de la famille* regulerer forhold vedrørende forældremyndighed og overdragelse af denne.

Palankoy Lakwas forklarede, at mindreårige er under deres forældres myndighed indtil de er myndige, det vil sige når de er 18 år. Det er forældrene, der har den absolutte myndighed og dermed også ansvaret for opfostringen af deres børn. Dette betyder også, at forældrene har ansvaret for børnenes beskyttelse, sikkerhed, sundhed og moralske opdragelse. Nsensele wa Nsensele tilføjede, at begge parter i et ægteskab har forældremyndigheden over deres fælles børn.

Ilaka Kampusu forklarede, at konflikten mellem sædvaneretten og *Code de la famille* også kommer til udtryk, når der skal ske en juridisk afklaring af spørgsmålet om forældremyndighed. Såfremt en person i DRC ønsker, at dets barn skal til Europa for eksempel for at sikre det en bedre opvækst, vil denne forælder ikke tøve med at overføre forældremyndigheden til den person, der skal modtage barnet i Europa. Der er her tale om et kultursammenstød, som viser, at det i langt højere grad er de sociale realiteter end den aktuelle lovgivning, der afgør sagen. Det er således helt almindeligt, at et barn i praksis kan tilhøre et nært familiemedlem såsom en søster, en onkel eller en fætter, og ikke dets biologiske forældre. Denne slægtning er således ansvarlig for at opfostre barnet. Er der udenlandske myndigheder, der kræver dokumentation for forældremyndighed, vil hverken barnets biologiske forældre eller en slægtning have skrupler ved at dokumentere en angivelig forældremyndighed ved hjælp af bestikkelse.

Ilaka Kampusu understregede, at et ægteskab indgået efter sædvaneretten er et legalt ægteskab. Således vil et par, der ikke har indgået ægteskab ved *l'Etat Civil*, blive anset som et ægtepar, såfremt de lever sammen og har fælles børn. Imidlertid er det netop blandt ugifte par med børn, at der forekommer mest svindel med forældremyndighed. Såfremt et ugift forældrepar med børn får brug for at kunne dokumentere deres forældremyndighed og en eventuel overdragelse af denne til den ene part i udlandet, vil *Tribunal de Paix* forsøge at kontrollere oplysningerne ved at indkalde vidner eller opsøge disse for at få oplyst, hvorvidt forældrene rent faktisk har boet sammen. Udenlandske myndigheder bør derfor altid kræve dokumentation for forældremyndighed i form af et *Jugement*, uanset om barnets forældre er gifte eller ugifte, og uanset om forældrene bor samme eller ej. Et *Jugement* er en retslig afgørelse, og det er den bedste garanti for, at en oplysning om forældremyndighed er korrekt. Det blev tilføjet af Ilaka Kampusu, at et *Jugement* er forudsætningen for, at alle andre relevante dokumenter såsom et *Acte de Naissance* eller et *Acte de Mariage* kan blive udstedt.

Timothé Dikuiza Benze, Chargé d'Assistance Judiciaire, Chargé du Programme d'Observation et Accueil des Personnes Expulsés d'Europe et Amérique, La Voix des Sans-Voix Pour les Droits de l'Homme (VSV), forklarede, at den congolesiske *Code de la famille* anser faderen som værende familiens overhoved. Dette betyder i praksis, at faderen som regel har forældremyndigheden over børn født både i og uden for ægteskab. Såfremt børnene er meget små, det vil sige så længe de ammer, vil de blive boende hos moderen. Faderen er dog fortsat ansvarlig for at understøtte børnene økonomisk. Imidlertid er det praksis, at *Tribunal de Paix* tildeler faderen forældremyndigheden, idet domstolen lægger barnets tarv til grund for afgørelsen. Begrundelsen er, at faderen ofte står stærkere rent økonomisk end moderen, og dette kan have en afgørende betydning for domstolens

beslutning. Dikuiza Benze tilføjede, at VSV ikke har haft sager vedrørende kvinder, der er blevet frataget deres forældremyndighed.

På spørgsmålet om, hvorvidt mødre kan blive udsat for et pres for at overdrage deres forældremyndighed til fædre forklarede Ilaka Kampusu, at der næppe findes én moder i DRC, uanset om hun er gift eller ej, som ikke vil acceptere at lade sit barn forlade landet for at tage ophold i udlandet med sin fader. Teoretisk set er det dog muligt, at en moder kan forhindre, at hendes barn forlader landet for at tage ophold hos barnets fader i udlandet. Imidlertid vil der i praksis ofte blot blive tale om, at hun vil kunne forsinke en sådan hændelse. Afgørelsen vil foreligge i form af et *Jugement* vedrørende forældremyndigheden, og idet *Tribunal de Paix* skal tillægge barnets tarv og de økonomiske forhold afgørende betydning, vil faderens økonomiske formåen have en central betydning for *Tribunal de Paix*' afgørelse. Imidlertid vil moderen kunne få forældremyndigheden, såfremt dommeren lægger til grund, at hun har opdraget og passet barnet godt, men i mange tilfælde vil faderen få forældremyndigheden. Dette gælder, uanset om et barn er født uden for ægteskab eller i et ægteskab. Ilaka Kampusu tilføjede, at muligheden for at bestikke sig til at opnå forældremyndigheden ved en domstol som regel er til stede. Der findes dog ansete og retskafne dommere ved ethvert *Tribunal de Paix* i DRC, men idet dommenes lønninger er meget lave, ligger muligheden for bestikkelse lige for. En dommer ved *Tribunal de Paix* modtager i alt omkring 500 US\$ per måned i løn og bonusbetaling.

4.1. Forældremyndighed over børn født uden for ægteskab

Nsensele wa Nsensele forklarede, at såfremt et barn er født uden for ægteskab skal faderen acceptere faderskabet ved at møde personligt frem for *Tribunal de Paix*. Har de ugifte forældre samme bopæl, og har faderen anerkendt faderskabet, vil begge forældre have forældremyndighed indtil barnet er fyldt 18 år.

Det blev tilføjet af Nsensele wa Nsensele, at dersom de ugifte forældre ikke bor sammen, men faderen alligevel har accepteret faderskabet, vil han som regel få tildelt forældremyndigheden af *Tribunal de Paix*. Imidlertid må faderen betale en kompensation til moderens familie. Nsensele wa Nsensele forklarede, at *Tribunal de Paix* altid skal lægge barnets tarv til grund for sin afgørelse. Er der således tale om et barn, der ammes, vil det som regel være moderen, der får tildelt forældremyndigheden.

4.2. Forældremyndighed ved skilsmisse

Palankoy Lakwas oplyste, at enhver skilsmisse skal behandles af *Tribunal de Paix*, og spørgsmålet om forældremyndighed vil fremgå af *Tribunal de Paix*' *Jugement*. Det vil sige, at det fremgår af skilsmisseattesten, hvem af forældrene, der har fået forældremyndigheden. Såfremt udenlandske myndigheder måtte kræve, at en congolesisk statsborger i udlandet fremlægger dokumentation for indgået skilsmisse og eventuel forældremyndighed i forbindelse med for eksempel en ansøgning om familiesammenføring, vil denne dokumentation altid kunne fremskaffes hos *Tribunal de Paix* via familiemedlemmer eller nære bekendte i DRC.

Palankoy Lakwas forklarede, at en congolesisk statsborger i udlandet altid vil være i stand til at dokumentere sin forældremyndighed. Er der tvivl om en congolesisk statsborgers forældremyndighed, bør de udenlandske myndigheder altid kræve, at vedkommende dokumenterer sin forældremyndighed ved at fremlægge en afgørelse fra *Tribunal de Paix* vedrørende denne.

Palankoy Lakwas oplyste, at den person, der ønsker at dokumentere sin forældremyndighed selv, skal være til stede under *Tribunal de Paix*' behandling af sagen.

Ifølge Ilaka Kamsusu vil *Tribunal de Paix* som regel meddele moderen forældremyndigheden over børn, der er under to-tre år. Imidlertid er det meget sjældent at *Tribunal de Paix* involveres i spørgsmålet om forældremyndighed, når børnene er under to-tre år gamle. Dette spørgsmål vil som regel først blive løst, når børnene er blevet lidt ældre.

4.3. Skilsmisseprocedurer og forældremyndighed i henhold til sædvaneret

Ilaka Kampusu forklarede, at *Tribunal de Paix* i forbindelse med en anmodning om skilsmisse normalt vil forsøge at forsone ægtefællerne gennem en periode på seks måneder. Dette forsoningsforsøg kan eventuelt forlænges med yderligere seks måneder. Imidlertid er en sådan procedure forholdsvis sjælden i praksis. Som regel forlader et ægtepar, der er kommet uoverens, blot hinanden uden at foretage sig yderligere. Det er ligeledes almindeligt, at den ene eller begge parter i et sådant separeret ægteskab gifter sig igen allerede inden, de er blevet skilt ved *Tribunal de Paix*. I disse situationer vil det som regel være den dominerende ægtefælle, der tager eventuelle børn med sig ind i det nye ægteskab. Ofte er det faderen, der på denne måde tiltager sig kontrollen over børnene. Et sådant forløb kan finde sted til trods for, at der endnu ikke foreligger en officiel skilsmisse og et *Jugement* om forældremyndighed fra *Tribunal de Paix*. Såfremt børnene fortsat ammer eller er yngre end to-tre år, vil faderen som regel efterlade børnene hos moderen, men er de ældre, vil han ofte tage dem med sig. Såfremt faderen tager børnene med sig ud af ægteskabet, vil han som regel skulle betale kompensation til moderen i henhold til sædvaneretten.

4.4. Overdragelse af forældremyndighed

Palankoy Lakwas understregede, at en skriftlig erklæring om overdragelse af forældremyndighed fra den ene af et barns forældre på ingen måde er en gyldig dokumentation for, hvem der har forældremyndigheden. Det er alene et *Jugement* fra *Tribunal de Paix*, der kan dokumentere dette, og det bør derfor altid kræves, at en ansøgning om familiesammenføring indeholder en sådan dokumentation. I samme forbindelse pegede Palankoy Lakwas dog på, at korruption er et alvorligt problem i det congolesiske retssystem, og han kunne ikke udelukke, at der kan forekomme falske *Jugements* fra domstolene.

Nsensele wa Nsensele præciserede, at der skal foreligge et *Jugement* fra *Tribunal de Paix*, dersom det hævdes, at moderen har overdraget forældremyndigheden til barnets fader

Det er som allerede nævnt *Tribunal de Paix*, der afgør spørgsmål om overdragelse af forældremyndighed. Palankoy Lakwas understregede, at et såkaldt familieråd ikke har nogen myndighed til for eksempel at bestemme, at forældremyndigheden overdrages til en af forældrene eller en tredje person. Det er alene et *Tribunal de Paix*, der kan forestå en juridisk gyldig overdragelse af forældremyndighed.

Palankoy Lakwas oplyste, at såfremt en forælder overdrager forældremyndigheden over et mindreårigt barn til den anden forælder, er det denne forælder, der har den fulde forældremyndighed over barnet.

Imidlertid kan forældrene også fuldstændigt eller delvist overdrage deres forældremyndighed til en tredje person. Det kan for eksempel være en nær slægtning.

4.5. Anerkendelse af faderskab

Palankoy Lakwas oplyste, at manglende anerkendelse af faderskab kan medføre at faderen idømmes en mindre bøde. Ifølge loven har ethvert barn ret til en fader og en moder. Såfremt forældrene er ugifte, og faderen ikke har anerkendt faderskabet eller faderen er ukendt, vil der blive udstedt en fødselsattest, hvor faderens navn ikke fremgår af attesten.

Palankoy Lakwas forklarede, at der er to måder, hvorpå faderskabet kan fastslås. Faderen kan give personligt møde på *l'Etat Civil* og bekræfte faderskabet. Såfremt dette ikke sker, kan moderen henvende sig til *Tribunal de Paix* og anmode om, at få faderskabet fastslået. Domstolen kræver i dette tilfælde bevis fra moderen i form vidneudsagn fra familiemedlemmer, naboer eller andre.

Palankoy Lakwas tilføjede, at det alene er *Tribunal de Paix*, der kan afgøre faderskabet, såfremt faderen ikke selv anerkender dette. I princippet skal faderskabet være afgjort inden for 12 måneder efter barnets fødsel. Såfremt *Tribunal de Paix* er i stand til at identificere faderen, vil denne kunne idømmes en mindre bøde. I forbindelse med behandlingen af faderskabssager kan *Tribunal de Paix* indkalde vidner.

5. Adoption

Palankoy Lakwas oplyste, at det er tredje bog i *Code de la famille*, der regulerer forhold vedrørende adoption og forklarede, at adoptionssager alene kan behandles af *Tribunal de Paix*. Som udgangspunkt skal den person, der ønsker at adoptere, være gift, men domstolen kan dog dispensere fra dette krav. Det er barnets tarv, der er afgørende i adoptionssager.

Såvel Palankoy Lakwas som Nsensele wa Nsensele understregede, at udenlandske myndigheder altid kan kræve, at ansøgere om familiesammenføring fremlægger en adoptionsafgørelse i form af et *Jugement* fra *Tribunal de Paix* i forbindelse med deres ansøgning om familiesammenføring med adopterede børn.

Nsensele wa Nsensele forklarede, at congolesisk lov ikke tillader at ægtepar, der allerede har fire børn, at adoptere. Imidlertid er firebørns-reglen ikke aktuel, såfremt den ene eller begge ægtefællers børn stammer fra et tidligere ægteskab. Nsensele wa Nsensele tilføjede, at i henhold til *Code de la famille*, artikel 656, kan et ægtepar ikke adoptere mere end tre børn. Denne bestemmelse kan dog fraviges efter dispensation fra DRC's præsident.

Ilaka Kampusu forklarede, at en advokat kan repræsentere en adopterende person ved *Tribunal de Paix*. Adoptanten behøver altså ikke selv være til stede ved domstolen i en adoptionssag, heller ikke i det tilfælde, hvor det adopterede barn er under 15 år.

5.1. Adoption af børn under 15 år

Nsensele wa Nsensele forklarede, at ægtepar, der ønsker at adoptere må give personligt fremmøde for *Tribunal de Paix* for at give deres samtykke. Det er *Tribunal de Paix*, der herefter kan udstede et *Jugement* om adoptionen. Er det adopterende ægtepar bosat i udlandet skal begge ægtefæller give deres skriftlige samtykke til *Tribunal de Paix*, som herefter kan behandle sagen. Det adopterende ægtepar kan herefter lade sig repræsentere ved en advokat i *Tribunal de Paix*.

5.2. Adoption af børn over 15 år

Palankoy Lakwas forklarede, at såfremt det barn, som ønskes adopteret, er over 15 år gammelt, skal barnet selv indvillige i at blive adopteret. Ønsker barnet ikke at blive adopteret, vil dette blive respekteret af *Tribunal de Paix* og adoptionen vil ikke finde sted. Såfremt barnet er forældreløst, vil *l'Etat Civil* repræsentere barnet i *Tribunal de Paix*.

Adoptanten og den adopterede, såfremt denne er ældre end 15 år, skal give deres personlige samtykke til *Tribunal de Paix*. Faderen og moderen til den adopterede skal naturligvis også give deres samtykke til, at deres barn adopteres.

Nsensele wa Nsensele bekræftede, at begge adopterende ægtefæller skal give deres skriftlige samtykke til, at de ønsker at adoptere samt, at et barn over 15 år også skal give sit samtykke til adoptionen til *Tribunal de Paix*.

Det blev tilføjet, at såfremt det adopterende ægtepar opholder sig i udlandet, kan de alligevel adoptere. I dette tilfælde skal deres skriftlige samtykke legaliseres af de relevante udenlandske myndigheder, og samtykket skal herefter fremsendes til *Tribunal de Paix* i DRC. Dette betyder, at

ægteparret ikke behøver at være til stede, men kan lade sig repræsentere i *Tribunal de Paix* af en advokat.

6. Verifikation af dokumenter

Palankoy Lakwas forklarede, at dokumentation for fødsel, død, ægteskab, skilsmisse og forældremyndighed altid kan tilvejebringes i DRC. Enhver congolesisk statsborger, der opholder sig i udlandet vil også kunne skaffe sig denne dokumentation, idet vedkommendes familiemedlemmer i DRC kan få disse udleveret. Dokumentation for fødsel, død, ægteskab fås på *l'Etat Civil* i ansøgers hjemområde. Dokumentation for skilsmisse, forældremyndighed og adoption fås derimod kun hos domstolen *Tribunal de Paix*.

Palankoy Lakwas tilbød at foretage verifikation af dokumenter for de danske og norske udlændingemyndigheder.

Sabine Rahner, 3. Secrétaire, Ambassade de la République Fédérale d'Allemagne forklarede, at den tyske ambassade i Kinshasa har kontakt med i alt tre lokale advokater, herunder Palankoy Lakwas. De tre advokater foretager al verifikation af fremlagte dokumenter for ambassaden. Ambassaden har ikke selv ansat personale til at foretage verifikationer.

Ilaka Kampusu oplyste, at dokumentation for forældremyndighed er let at skaffe i DRC, og en dommers løn i DRC er så lav, at 200-300 US\$ i bestikkelse vil kunne sikre den nødvendige dokumentation. Der er mange i DRC, som gerne vil kunne sende deres barn til Europa, og de, som ikke har de økonomiske midler til eventuelt at bestikke sig til den fornødne dokumentation for forældremyndighed, vil benytte sig af alle andre midler, der måtte være til rådighed.

Ilaka Kampusu ville ikke afvise, at der kan forekomme korrupsion blandt dommere ved *Tribunal de Paix* og *Tribunal de Grande Instance*. Det blev dog tilføjet, at selvom det er muligt at bestikke en dommer til at udfærdige et falsk *Jugement*, er en meget stor del af de udstedte *Jugement*'s imidlertid ægte. Det er således ikke muligt at tilføje nye, falske *Jugement*'s i det eksisterende register, idet det af registret allerede fremgår, hvad der er registreret, og dette står ikke til at ændre. Imidlertid er der alligevel en vis mulighed for at foretage falske registreringer i et register. Dette kan finde sted såfremt en sekretær ved domstolen har ladet enkelte registreringsnumre stå åbne, det vil sige, at der nu er plads til at indføre et eller flere *Jugement*'s i et allerede eksisterende register. Disse nye *Jugement*'s er naturligvis falske, men det er stort set umuligt at afsløre dette, uanset om man måtte foretage en verifikation af et givet *Jugement*. Denne form for forfalskninger forekommer, og Ilaka Kampusu anslog, at kun omkring 70 % af alle *Jugement*'s i registrene er ægte. På denne baggrund var det Ilaka Kampusu's vurdering, at selvom en udenlandsk myndighed måtte kræve dokumentation for en skilsmisse, forældremyndighed eller andet, er der ingen garanti for at en sådan dokumentationen vil være ægte.

6.1. Verifikation hos myndigheder

Rahner forklarede, at proceduren for verifikation af dokumenter foregår ved at dokumenter præsenteres for en advokat, som indledningsvis kontrollerer, at dokumenterne ikke er falske rent formularmæssigt. Er dette ikke tilfældet, vil advokaten foretage en verifikation af dokumenterne hos de rette myndigheder for eksempel *Tribunal de Paix* eller *l'Etat Civil*.

Rahner oplyste, at en ansøger om familiesammenføring, ud over fremlæggelse af de relevante dokumenter, også skal afgive navne på eventuelle vidner, det vil sige familie, nære bekendte eller andre, som kan bekræfte ansøger oplysninger.

Rahner forklarede, at ambassaden kan stole på de verifikationer, som advokaterne foretager. Ambassaden betaler 300 Euro for verifikation af en sag.

Den tyske ambassade har foretaget verifikationer gennem længere tid. Verifikationer af dokumenter blev påbegyndt da ambassaden ophørte med at acceptere dokumenter, der blot var blevet legaliseret. Rahner tilføjede, at det efter hendes oplysninger alene er den amerikanske ambassade, der har en person fastansat ved ambassaden, og hvis opgave det er, at foretage verifikation af dokumenter. Denne person foretager tjenesterejser til relevante lokaliteter i DRC med henblik på at verificere dokumenter i lokale registre og afholde samtaler med eventuelle vidner, slægtninge eller andre bekendte. De advokater den tyske ambassade anvender foretager også denne slags rejser ud i landet, og de modtager i så fald en ekstra betaling for deres arbejde.

Rahner understregede, at det største problem med verifikation af dokumenter i DRC ikke er forekomsten af forfalskninger, men forekomsten af ukorrekt udstedte dokumenter, det vil sige dokumenter, der ikke er blevet udstedt i henhold til loven.

Rahner forklarede, at en stor del af registrene i Kinshasa blev ødelagt under optøjerne i byen i 1991 og 1993. Det kan derfor være meget vanskeligt at foretage verifikationer i Kinshasa af dokumenter, der er udstedt før 1993.

Vedrørende den tyske ambassades erfaringer med verifikation af dokumenter forklarede Rahner, at det er særdeles let at skaffe sig for eksempel et *Jugement* på basis af falske vidneudsagn. På denne baggrund vurderede Rahner, at det næppe kan betale sig at forsøge at verificere dokumenter hos *Tribunal de Paix*. Sådanne dokumenter er alligevel blevet registreret korrekt teknisk set, og det er derfor næsten umuligt at afsløre svindelen. Derfor er afholdelse af samtaler med slægtninge, venner og naboer samt eventuelt andre vidner i ansøgers hjemområde den absolut bedste form for verifikation.

Rahner forklarede, at langt størstedelen af ansøgninger om familiesammenføring i Tyskland vedrører personer i Kinshasa. Imidlertid understregede Rahner, at borgerkrig i DRC ikke længere er en legitim grund til ikke at kunne fremlægge de relevante dokumenter i disse sager. Dette gælder, uanset hvor i landet en sag har sin oprindelse.

Rahner oplyste, at hun var vidende om forekomsten af falske registernumre i *Tribunal de Paix*'s registre. Hun forklarede imidlertid, at denne form for svindel faktisk kan afsløres af en kompetent advokat. De advokater, som den tyske ambassade selv anvender, har som regel et så godt kendskab til personalet og dommerne ved *Tribunal de Paix*, at denne form for svindel hurtigt vil blive afsløret.

Nsensele wa Nsensele var af den opfattelse, at muligheden for at bestikke en dommer ved for eksempel *Tribunal de Paix* med henblik på at skaffe sig et falsk *Jugement* i forbindelse med senregistrering er minimal, idet kravet om vidneudsagn i et *Jugement* hindrer dette.

Nsensele wa Nsensele tilføjede, at flere vestlige ambassader i Kinshasa foretager verifikation af dokumenter hos *Tribunal de Paix*. Domstolen har et velfungerende samarbejde med ambassaderne og de advokater, der foretager verifikationer på vegne af disse. Nsensele wa Nsensele tilbød, at også danske og norske udlændingemyndigheder kan foretage verifikation af dokumenter i *Tribunal de Paix*' register, som delegationen fik forevist. Nsensele wa Nsensele forklarede, at *Tribunal de Paix de Kinshasa/Gombe* registrerer og opbevarer samtlige *Jugement*'s, som domstolen har afsagt.

Palankoy Lakwas forklarede i denne forbindelse, at han har et velfungerende samarbejde med Nsensele wa Nsensele og *Tribunal de Paix de Kinshasa/Gombe* vedrørende hans verifikationer af dokumenter.

Ilaka Kampusu forklarede, at det er af stor betydning, at den advokat, der skal foretage en verifikation af et *Jugement*, konsulterer dommerregistret hos det *Tribunal de Paix*, der angiveligt har udstedt dokumentet. Det er meget vanskeligt at manipulere med dette register og derfor vil en verifikation, der er foretaget i dette register være en god garanti for, at et givet *Jugement* er ægte.

Ilaka Kampusu gjorde dog opmærksom på, at såfremt en registrering er foretaget inden for de foreskrevne 30 dage, det vil sige direkte hos *l'Etat Civil* er der stor garanti for, at registreringen og dermed dokumentet er ægte. Kilden tilføjede, at et *Extrait* er en legaliseret kopi af en *Acte*.

Ilaka Kampusu forklarede, at en senregistrering i sig selv ikke bør give grund til at formode, at en registrering er falsk, idet lovgivningen faktisk giver mulighed for at foretage senregistrering af fødsel, død og ægteskab. Imidlertid er det som regel ved senregistrering, at der forekommer falske registreringer.

6.2. Verifikation hos fortrolige juridiske kilder

Frantisek Kratochvila, 3. Secrétaire, Ambassade de la République Fédérale d'Allemagne oplyste, at han besvarer henvendelser fra de tyske udlændingemyndigheder og tyske domstole i asylsager. Verifikationerne i disse sager sker hovedsagelig via lokale NGO'er og andre kilder, som den tyske ambassade vurderer som troværdige og fortrolige.

7. Identitetspapirer til flygtninge og internt fordrevne i DRC

Ralf H.W. Gruenert, Représentant Adjoint (Protection), United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), Kinshasa, oplyste, at UNHCR hidtil har udstedt såkaldte attestationsbreve til flygtninge i DRC. Et attestationsbrev fra UNHCR bekræfter en persons flygtningestatus i landet, eller det indeholder oplysninger om, at vedkommende har en asylansøgning under behandling hos UNHCR i DRC.

Gruenert bemærkede imidlertid, at når den kommende regering er blevet indsat i DRC, vil denne regering have ansvaret for udstedelse af ID-kort til flygtninge i landet. Gruenert gjorde opmærksom på, at udstedelsen af disse ID-kort først vil finde sted i byerne og senere i landområderne.

Gruenert tilrådte udenlandske myndigheder, der får forelagt attestationsbreve fra flygtninge i DRC, at få disse verificeret hos det UNHCR-kontor i DRC, der angiveligt har udstedt brevet. Dette bør ske med henblik på at sikre, at den pågældende person rent faktisk også er registreret hos UNHCR i DRC.

Børn der bliver født i DRC af udenlandske flygtninge, og flygtninges ægteskab indgået i DRC skal registreres på det lokale *l'Etat Civil* i DRC.

Gruenert tilføjede, at såfremt en udenlandsk myndighed modtager en ansøgning om asyl fra en person, der fremlægger dokumentation for sin flygtningestatus i DRC, bør disse dokumenter verificeres af UNHCR i Kinshasa, som gerne bistår med identificering af vedkommende.

Vedrørende internt fordrevne oplyste Gruenert, at disse opholder sig på to lokaliteter i Kinshasa: Sicotra (i Masina) og i Nganda Masolo (i commune de Nsele). De internt fordrevne modtager assistance af henholdsvis Doicese de Mbandaka og Hotel de Ville, som ifølge UNHCRs oplysninger også kan udstede ID-kort til disse.

Gruenert understregede, at UNHCR ikke selv har udstedt ID-kort til internt fordrevne i DRC.

8. Behandlingsmuligheter

8.1. Tuberkulose

Dr. Eric Verschuren, Conseiller Technique Principal Programme Santé, Coopération Technique Allemande (GTZ),² opplyste at tuberkulosebehandlingen i DRC er gratis for pasientene, men forklarte at behandlingsmulighetene kan variere avhengig av hvor i landet man er bosatt. Dr. Verschuren påpekte videre at det heller ikke kan utelukkes at helsearbeidere ved lokale sykehus og helsesentre krever betaling av pasientene for å gi behandling, selv om behandlingen skal være gratis. Dette skyldes den vanskelige økonomiske situasjonen og helsearbeideres lave lønninger, og månedslønnen for en sykehusansatt er ifølge Dr. Verschuren ca. 80 US dollar.

Dr. Verschuren opplyste at stadig flere får tuberkulose, blant annet på grunn av aidsepidemien, og disse to sykdommene forsterker hverandre, men organiseringen av behandlingsapparatet innebærer at de to behandlingssektorene ikke samarbeider. Pasienter som har både HIV/AIDS og tuberkulose, må dermed forholde seg til mange behandlere og ulike behandlingssteder, fordi ARV-behandlingen bare er tilgjengelig på sykehusene, mens tuberkulose-behandlingen gis ved helsesentrene. Utfordringen for den kongolesiske helsevesenet er å organisere tuberkulose-og hivbehandling på ett sted, så pasientene slipper ekstra belastning, både økonomisk og fysisk/psykisk.

8.2. HIV/AIDS

World Health Organization, WHO, anslår HIV-forekomsten i DRC til 4,5 %, dvs at ca 1,1 millioner mennesker er HIV-positive.³

Dr. Eric Verschuren, Conseiller Technique Principal Programme Santé, og Dr. Koen Frederix Conseiller Technique VIH/SIDA, GTZ, opplyste at det offisielle tallet på personer med behov for ARV-behandling⁴ i DRC, er 160 000.⁵ Det lave antallet personer som oppgis å ha behov for ARV-behandling, er ifølge GTZ blant annet uttrykk for at få kjenner til sin tilstand. Svært få kongolesere tester seg for HIV, både på grunn av manglende kunnskap om testmulighetene og kostnadene for testing og eventuelle andre undersøkelser som kommer i kjølvannet av en positiv test.⁶ GTZ utfører imidlertid gratis HIV-tester som ved sykehusene koster 20-30 US dollar.

10 000 til 15 000 personer får i dag gratis ARV-medisin i DRC, som ifølge GTZ i all hovedsak er førstelinjemedikamenter.⁷ Men pasientene må fortsatt betale for konsultasjoner, medisinske tester og reise til og fra behandlingssted. De ulike testene og undersøkelsene pasientene må ta hver tredje

² Den statlige tyske bistandsorganisasjonen GTZ ble etablert i 1975.

³ <http://www.plusnews.org/AIDS/drc.asp#data>

⁴ Antiretroviral (ARV) behandling angriper hiv-viruset og forhindrer det fra å reproducere seg selv, og stanser/forsinker dermed utviklingen av AIDS.

⁵ Ifølge det kongolesiske helsedepartementets plan for ARV-behandling av januar 2005 var det offisielle antallet personer med behov for slik behandling 338 700 i 2005. (Plan national d'extension de l'accès aux traitements antirétroviral en RDC 2005-2009. Janvier 2005).

⁶ ARV-behandling er det siste leddet i behandlingsskjeden. Dersom en person tester positivt, må vedkommende regne med ca åtte helsekonsultasjoner og undersøkelser i løpet av 2-3 måneder. Hver av disse konsultasjonene koster 2-5 US dollar.

⁷ Førstelinje aidsmedisiner har sunket betydelig i pris de senere årene, men såkalte andrelinje medisiner (som man må bruke blant annet fordi pasienter utvikler resistens) er fortsatt svært dyre.

måned, koster mellom 10 og 40 US dollar. GTZ opplyste i denne sammenhengen at gjennomsnittslønnen for blant annet vakter og sjåførere som arbeider for en internasjonal organisasjon, er ca 250 US dollar i måneden. Til sammenligning tjener en offentlig ansatt lærer, hvis vedkommende får lønn, ca 50 US dollar i måneden, og en sykehusansatt ca 80 US dollar.

GTZ forklarte videre at det ikke finnes noe trygde- eller sosialvesen som kan ivareta befolkningens økonomiske behov ved sykdom. GTZ tilføyde at arbeidsledigheten i det ordinære arbeidslivet i Kinshasa muligens er 90 %, men forklarte samtidig at den uformelle arbeidssektoren er svært omfattende. Arbeidsledighetsstatistikk gir dermed ingen reell beskrivelse av forholdene.

Transportkostnader og transportmuligheter for personer som bor utenfor byene kan ifølge GTZ også vanskeliggjøre tilgangen til ARV-behandling. Transportinfrastrukturen i DRC er svært dårlig eller nærmest ikke-eksisterende, og avstandene er store. GTZ tilføyde at tilgangen til ARV-medisin også begrenses på grunn av leger som selger medisinene på det private markedet for å skaffe seg inntekter, fordi de ikke mottar lønn. Flere NGOer som arbeider på dette feltet, betaler derfor leger og andre helsearbeidere for å motivere dem til slutte med denne virksomheten.

GTZ redegjorde for at det i dag ikke er ventelister for ARV-behandling i Kinshasa, og det er tilstrekkelig med medisin til å behandle dem som er med i det nasjonale programmet, som i tillegg til Kinshasa også omfatter behandlingstilbud i DRC's elleve provinshovedsteder. Ifølge GTZ forsvinner imidlertid 30 % av dem som starter et behandlingsopplegg fra programmet, enten fordi pasientene ikke følger opp medisineringen og dermed raskere utvikler immunsvikt og dør, eller av økonomiske årsaker. Innen utgangen av 2007 er det ifølge GTZ forventet at 20 000 personer kan få ARV-behandling i DRC.

GTZ tilføyde at MSF-Belgia også har HIV/AIDS-prosjekter i DRC hvor 3 000 personer får ARV-behandling, men av kapasitetsgrunner tar denne organisasjonen i dag bare inn familiemedlemmer av dem som allerede er under behandling. I Goma i Nord-Kivu har MSF-Holland også et HIV/AIDS-prosjekt.

GTZ forklarte at synet på HIV/AIDS i DRC er i endring, men det er fortsatt en viss stigmatisering knyttet til sykdommen. Denne stigmatiseringen er langt verre i de rurale områdene hvor sykdommen fortsatt er et tabu, enn i for eksempel Kinshasa. GTZ mente også at denne situasjonen var verre for kvinner enn for menn, og eksempelvis risikerer en kvinne å bli kastet ut av sin mann hvis hun forteller at hun er smittet.

8.3. Diabetes

Dr. Mpooy Muteba, Médecin Chef de Staff, ved CMK, Centre Medical de Kinshasa, forklarte at både behandlingsmulighetene generelt og de særskilte helseprogrammene som for eksempel finnes for diabetes i DRC, må sees i sammenheng med landets vanskelige økonomiske situasjon, landets størrelse og de betydelige kommunikasjonsproblemene man har på grunn av manglende infrastruktur, samt den demografiske sammensetningen av befolkningen.

Dr. Muteba redegjorde for at diabetes i DRC i høy grad er et storbyfenomen og en livsstilssykdom, og forekomsten av diabetes anslås til å være ca 7 % i Kinshasa. Forekomsten ute i provinsene er ca 2 %. Dr. Muteba forklarte med bakgrunn i disse prosentanslagene at antallet diabetestilfeller på landsbasis er ca 300 000, og i Kinshasa anslås antallet å være ca 70 000. Dr. Muteba påpekte

dessuten at for hvert enkelt av de diagnostiserte diabetestilfellene er det to personer som ikke vet at de er syke.

Dr. Muteba forklarte videre at primærhelsetilbudet som er tilgjengelig for diabetespasienter i Kinshasa, er organisert gjennom et nettverk av 50 helsesentre som drives av ulike frivillige organisasjoner og enkeltpersoner. Det finnes dessuten to medisinske sentre som kan gi et spesialisert behandlingstilbud til diabetespasienter som har fått synsskader, og ett senter som har kompetanse på indremedisinske komplikasjoner av sykdommen. Spesialisthelsetilbudet er imidlertid begrenset, og Dr. Muteba opplyste at selv om det primære behandlingstilbudet finnes i Kinshasa, er det mennesker som ikke har ressurser til å nyttiggjøre seg dette. Dr. Muteba viste også til at diagnostisering av diabetes hos gravide er vanskelig, med de konsekvensene dette kan ha for barnet.

8.3.1. Diabetes type 1

Dr. Muteba opplyste at 1/3 av alle diabetespasienter i DRC får insulinbehandling. 50 % av disse pasientene er avhengige av insulin for å overleve, men de øvrige har behov for insulin for å unngå komplikasjoner av sykdommen. Det er imidlertid et problem for mange diabetespasienter at de ikke har muligheter til å oppbevare insulin kaldt. Dr. Muteba forklarte at i Kinshasa er dette problemet løst ved at pasientene får sine daglige insulindoser på de lokale helsesentrene, og på disse sentrene får 6 000 diabetespasienter regelmessig behandling.

Diabetespasientene som behandles ved de femti helsesentrene i Kinshasa inndeles i tre kategorier etter betalingsevne. Fattige voksne, foreldreløse barn, eldre, dvs personer over ca 60 år, og ungdom får gratis insulin. De som har en viss betalingsevne får insulin til redusert pris, og de som har en gjennomsnittlig inntekt må betale ordinær pris. Ordinær pris for 10 ml insulin som gir 400 enheter er 5 US dollar. Dr. Muteba tilføyde i denne forbindelse at gjennomsnittslønnen for en offentlig ansatt er ca 40 US dollar pr måned. Den daglige insulindosen bestemmes av pasientenes blodsukkernivå, og 10 ml/400 enheter kan for eksempel være tilstrekkelig for ca tre ukers bruk.

Dr. Muteba redegjorde for at et tilsvarende behandlingstilbud også finnes i Bas-Congo-provinsen, og dette støttes i likhet med tilbudet i Kinshasa av Verdens Diabetesforbund. Det nasjonale helseprogrammet for diabetes, Programme Nationale de Lutte contre le Diabete (PNLD) planlegger dessuten etablering av tilsvarende virksomhet i Katanga og Bandundu, men dette er avhengig av økonomisk bistand fra utenlandske aktører.

8.3.2. Diabetes type 2

Diabetes type 2 kan behandles med tabletter. Det betyr at denne medisinen i motsetning til insulin, ikke behøver å oppbevares i kjøleskap.

Dr. Muteba opplyste at medikamentene for diabetes 2 er tilgjengelige i hele landet og 30 tabletter, dvs en måneds forbruk, koster ca 40 US cent ved helsesentrene i Kinshasa. Utsalgsprisen i apotek kan imidlertid være noe høyere og kan dessuten variere i de forskjellige apotekene.

Konsulterede myndigheder og personer

Dikuiza Benze, Timothé, Chargé d'Assistance Judiciaire, Chargé du Programme d'Observation et Accueil des Personnes Expulsés d'Europe et Amérique, La Voix des Sans-Voix Pour les Droits de l'Homme (VSV), Kinshasa.

Gruenert, Ralf H.W., Représentant Adjoint (Protection), UNHCR, Kinshasa.

Ilaka Kampusu, Jean-Pierre, Avocat, Professeur Assistant, Faculté de Droit, Université de Kinshasa, Kinshasa.

Kratochvila, Frantisek, 3. Secrétaire, Ambassade de la République Fédérale d'Allemagne, Kinshasa.

L'Etat Civil, Commune de Ngaliema, Kinshasa.

Muteba, Mpoy, Dr., Médecine Interne – Endocrinologie, Médecin Chef de Staff, Centre Medical de Kinshasa (CMK), Kinshasa.

Nsensele wa Nsensele, Brigitte, Présidente du Tribunal, Tribunal de Paix de Kinshasa/Gombe, Kinshasa.

Palankoy Lakwas, Médard, Avocat, Kinshasa.

Para, Jean Charles, Chef de Mission, Avocat sans Frontières (ASF), Kinshasa

Rahner, Sabine, 3. Secrétaire, Ambassade de la République Fédérale d'Allemagne, Kinshasa.

Verschueren, Eric, Dr., Conseiller Technique Principal, Programme Santé, Coopération Technique Allemande (GTZ), Kinshasa.

Bilag: Kort over DRC

Map No. 4007 Rev. 5 UNITED NATIONS
January 2004

Department of Peacekeeping Operations
Cartographic Section